

Telegraful

Organ național-bis

Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

2 ex. (Of.)

Administratia ziarului Te-
legraful, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Abonamentul

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marția și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză

Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Rost de trai

(=) Atâta cer, *rost de trai*, cât de modest, cele două sute cincizeci de mii de români de peste ocean, în parte covârșitoare credincioși ai bisericii ortodoxe române, cari poartă în inimi dorul nestâns al țării dragi, cu văile, și dealurile, și codri, și izvoarele lor, unde au lăsat ființe scumpe sufletului lor, părinți, rudeni, prieteni, pe un pământ cu cerul ce li se pare mai albastru și soarele mai lucitor și mai dă-tător de viață...

În drumul său apostolesc, prin coloniile române din America, dl profesor Nicolae Iorga a vorbit fraților noștri înstrăinați despre această țară, care vrea să înflorească, să se întărească, și să fie de fapt a tuturor românilor. La ocazii potrivite, dl profesor n'a uitat, arătându-și iubirea și considerația pentru toți românii americani, a-i sfătui să-și stăruie să se întoarcă în patria mamă, unde se găsește loc pentru fiecare; așa, b. o., absolvenții și absolventele de școale americane ar putea ajunge la noi profesori și profesoare de limbă engleză; alți mulți români din America, aducând brațe și alt capital, ar da avânt diferitelor ramuri de industrie și comerț spre folosul lor și al obștii...

Cum răspund, frații americani, la acest preafrumos și patriotic îndemn?

Noi, românii americani, — răspund ei — avem toată dorința d'a pune sfârșit înstrăinării noastre și a reveni în țară; țara însă, durere, nu se prea mișcă pentru a ne face, la sinul ei, un *rost de trai* cel puțin atâta, cât ne ofere America străină. Noi, trecuții peste țări și mări, nu cerem ca guvernul român, cu banii cari nu sânt ai lui, să vină în ajutorul nostru; sântem însă de părere că publicul, societatea, se poate organiza pentru diferite întreprinderi. Organizațiile unei întreprinderi, asigurând muncitorilor, pe anumit timp, un câștig din care poți trăi muncind cinstit, lumea va pleca într'acolo bucuros, fără alt îndemn. În România însă, nu s'a făcut și nu se face nici o mișcare serioasă în acest înțeles.

Sute de oameni, bărbați cu greutate, episcopi chiar, când ne-au vizitat în lumea nouă, cu vorbe duioase ne-au chemat «acasă»; ear noi am tresărit de bucurie, mulți am și plâns de dorul țării ce ne așteaptă cu dragoste și are trebuință de brațele și însușirile noastre.

Unii dintre noi, într'un noroc, am ascultat și am plecat... — și n'am izbutit.

Ajunși «acasă», și căutând mijloacele de trai, o licență, o slujbă, sau alt ceva, o primeam de obicei după lungă așteptare și după — un bacșiș de zeci de mii la cutare persoană cu trecere. Fără bacșișuri, — lucru de care în America nu se pomeneste, — la noi «acasă» nu erai servit, ci mai degrabă huiduit. Aceste lucruri triste s'au petrecut încă pe vremea guvernelor trecute. Și așa, ori cât de dragă ne era țara românească, cea mare și întregită, după ce am cheltuit «acasă» bănișorii cu trudă agonisiți în străinătate, ne-am înapoiat în America, earăș săraci, umiliți și îndurerăți...

Și, cu toate acestea, acum ne gândim din nou, cu tot sufletul nostru nestruciat, la biata țară, pe care din nou am părăsit-o și din nou o dorim.

Dar, ca să revenim la sinul ei cu toții sau cât mai mulți, n'aveți decât să ne faceți *rost de trai*, asigurându-ne, prin *organizații* corespunzătoare, pâinea cea de toate zilele... — —

Când va înțelege oare patria mamă glasul dureros de cuminte al depărtaților ei fii, schimbând promisiunea în *faptă* bună și cinstită?

Din Zarand

Conferență preoțească

Preoțimea zarandeană a ținut în 27—28 Martie 1930 la Brad conferență pastorală, în cadrele Asociației clericului «A. Șaguna».

Joi, în 27 Martie s'a slujit sfânta vecernie de către păr. I. Birău din Buceș, iar după serviciu divin păr. I. Indreiu, viitorul protopop al Zarandului, a rostit o instructivă meditație, dezvoltând textul: «*Fericți veți fi, când vă vor batjocori pe voi și vă vor gonii...*» Relevând persecuțiile rușilor ortodocși, subliniază puterea creștinismului, care domină suferința și afirmă principiul vieții și al nemuririi.

După meditație a urmat mărturisirea preoților.

În ziua următoare s'a slujit Liturgia înainte sfințită, de către păr. I. Tisu (senior), păr. V. Perian și păr. Il. Felea. După serviciu și cuminecarea preoților a urmat *predica* ținută de păr. Il. Felea, din Valea-Brad, adâncind textul: «*Unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră*». Reliefează deosebirile dintre comorile pământești și cele cerești, arată care lucruri constituie pentru preot valoarea de comori cerești și înșiră câteva din însușirile, ce trebuie să le aibă un bun chivernisitor al comorilor cerești.

După ce preoții au trecut în sala de experiențe fizico-chimice, dela liceul nostru confesional «A. Iancu», păr. Alex Fugăță, adm. prot., — deschide conferența, dă citire mai multor acte oficiale și adresează preoților îndrumări, de care depinde bunul mers al oficiului parohial și al slujbei misionare. —

FOIȘOARA

(14) MONOGRAFIA

bisericii ortodoxe din Crăciunel,
protopopiatul Târnavei

de
Pr. Iuliu Moldovan,
din Lașlău mare

(Urmare din Nr. 27, și sfârșit).

Deși înainte și în decursul marelui război, după edificarea școlii și caselor parohiale, biserica a rămas săracă de orice capital de bani, în anii de după război starea ei materială s'a îmbunătățit în mod treptat prin frumoasele ajutoare de 20+30+100 mii Lei (cu totul 160,000) date de dl Octavian Goga, fost ministru, pentru ridicarea unei noi biserici în amintirea părintelui său Iosif Goga, fost preot în Rășinari și fiu al acelei comune.

Încă prin 1920, văzând cum bi-

serica noastră an de an merge spre ruină și prevăzând că multa vreme nu va mai putea rezista, m'am pus în înțelegere cu mai mulți frunțași ai comunei, — între cari era și studentul în drept la universitatea din București, dl Teodor Goga, fiu al comunei și bisericii noastre, astăzi avocat în Dicioșanmărtin, — cum și pe ce cale am putea face pregătirile de lipsă pentru zidirea unei noi biserici în Crăciunel. Ne-am hotărât să intervenim la dl Octavian Goga, pe care să-l rugăm în calitate de ministru al cultelor a ne vota un ajutor dela guvern, ca să putem prelucra cel puțin materialul de cărămidă. Prin mijlocirea dlui Teodor Goga și a dnei Aurelia Goga din Rășinari, mama fostului ministru de culte, ni s'a promis din partea dlui Octavian Goga tot sprijinul posibil.

Chemat la București în primăvara anului 1922, unde abia după

așteptare de o săptămână am putut intra în cabinetul ministerial, dl ministru de culte mi-a pus în vedere un ajutor de stat de 30,000 Lei, pe cari îi voi putea ridica dela administrația financiară din Dicioșanmărtin. Ne fiind bani disponibili în cassa administrației financiare, ajutorul abia l-am putut ridica mai târziu sub guvernul liberal.

Tot dl Octavian Goga ni a pus în vedere îngăduirea unei colecte publice, guvernul neputându-ne acorda un ajutor mai mare.

Colecta însă a întreprins-o tot dl Goga între prietenii și cunoscuții săi, după cum am fost informați mai târziu, adunându-ne o sumă de 100,000 (una sută mii) Lei, cari în a. 1922 ni i-a depus la Banca Agricolă din Cluj, înștiințându-ne prin secretarul său dl Laurențiu Gabor. Mai târziu consiliul parohial a ridicat banii și i-a depus la filiala «Albinei»

din Mediaș. Tot dl Octavian Goga ni-a mai depus și la cassa consistorială încă în toamna a. 1921 Lei 20,000 (două zeci mii).

Din acest capital de bani în primăvara a. 1927 s'au comandat la țigăriile din comuna vecină Tătărlău și s'au și transportat acasă pe locul curții parohiale 68,600 buc. cărămidă pentru prețul de Lei 95,990, ca material pentru noua biserică ce se va edifica.

Atârnă acum dela credincioșii noștri din Crăciunel, cum vor ști chivernisi acest capital și câtă însuflețire vor depune în contribuțiile proprii pentru realizarea dorințelor și a celui mai mare «ctitor și binefăcător» ce li l-a dat Dumnezeu în persoana dlui Octavian Goga, care a eșit din mijlocul lor, din rădăcina acelor strămoși ai lor, cari în veacurile trecute au luptat și suferit umili pentru credința lor religioasă.

Păr. V. Perian, din Brad, ceteste conferența: «Cum putem duce pe Hristos în mijlocul credincioșilor: Prin puterea cuvântului și prin exemplul vieții preotului. Sulevează apoi indiferentismul intelectualilor, și analfabetismul religios al celor mulți. Insistă mai ales asupra rânduelilor și a simbolurilor din Moltvelnic, în special asupra acelora dela taina sfântului Botez. Peste tot, în domeniul simbolice avem mult de făcut și de învățat, fiind aceasta parte cam neglijată. Să se lămurească poporului esența ortodoxiei.

Păr. I. Tisu junior din Birtin ceteste conferența: «Cum poate contribui biserica la îmbunătățirea vieții sociale din parohie». Inșiră toate mijloacele prin care parohia ar putea ajunge la organizație și înfățișare înfloritoare. —

Toate lucrările au provocat discuțiuni frumoase, la care au luat parte: Pr. I. Indreiu, păr. Alex. Fugăță, păr. St. Perian, păr. Il. Felea, subliniind sau completând unele părți din temele dela ordinea zilei.

S'a dovedit din nou că preoțimea zarandeană este sincer pătrunsă de conștiința misiunii sale pastorale și misionare.

Cu ocaziunea conferenței preoțești și a adunării tractuale, s'a vizitat expoziția de sculptură, a harnicului profesor Radu Moga-Mânzat, originar din Sibiu. Numitul e absolvent al școlii de bele arte din București, și e profesor de desen la liceul din Brad.

A executat pe seama liceului numit busturile marilor binefăcători cari au contribuit la înființarea și existența acestui liceu.

Până acum a sculptat bustul marului bărbat al neamului Andrei Șaguna, al lui Avram Iancu, a mecenașului Vasile Stroescu, a frunțașilor fostului Zarand: Dr. Iosif Hodoș, Amos Frâncu și Ioan Pipoș.

Busturile sânt expuse în sala profesorală a liceului. Lumea, care le privește, rămâne mulțumită și satisfăcută de felul cum sânt executate.

Coresp.

Citiți și respândiți ziarul Telegraful Român

Finale

De încheiere voi însemna câteva date personale ca un mic fragment al biografiei mele pentru cercetătorii cari mai târziu vor dori să completeze datele încă nedesluite despre trecutul bisericii și preoților din Crăciunel, — precum și cauzele care m'au îndemnat să scriu monografia de față.

M'am născut în 15 Octombrie 1880 în comuna Fărău (jud. Alba) din părinții: Ioan Vodă Moldoveanul și soția sa, Maria Filip, din Sânmiclăușul-Betlean (Sfântul Nicolae) pe Târnavă mică. Tatăl meu cât și moșul meu, Emanoil Vodă Moldoveanul, au fost preoți în Fărău, iar strămoșul meu protopop în Hiria (jud. Alba), după cum îmi spunea mie, răposatul protopop al Sighișoarei, Dumitru Moldovan, văr din frați cu tatăl meu. Venise în Ardeal din Moldova pe timpul episcopului Moga, care îi dase aici postul de protopop în Hiria. Poporul îi zicea: «papa Moldoveanul». Pronumele de: «Vodă», care îi folosea el, moșul și tatăl meu, eu l-am

Știri din Orăștie

În 4 și 5 April c., orașul nostru a găzduit pe P. O. D. Dr. George Proca, — consilier arhiepiscopesc și trimisul Înalt Preașfinției Sale Mitropolitului nostru Nicolae, — sosit pentru a inspecta și a se convinge «de visu», despre educația și învățământul religios, de care sânt împărtașiți elevii dela liceul de băieți «Aurel Vlaicu», și elevele școlii medii de fete «Despina Doamna».

Pe lângă ambele aceste institute de învățământ, funcționează câte un internat bine îngrijit, primul sub conducerea părintelui-profesor Zah. Stanciu, al 2-lea al dnei Mosora.

La ambele școli catihetica și religia este propusă de părintele-profesor Vas. Necșa.

Păr. consilier, Dr. G. Proca, a rămas pe deplin mulțumit de studiul intensiv ce se face aici în domeniul religiei și al credinței, având cuvinte de laudă pentru conducătorii acestor institute, ca și ai școlii de arte și meserii.

La ședința societății «Sfântului Gheorghe» unde s'au citit 2 lucrări de către 2 elevi superiori, dl inspector consilier a constatat cu bucurie că se face sănătoasă educație extrașcolară tinerimii ortodoxe.

Păr. consilier a vorbit elevilor, membri ai societății, despre influența binefăcătoare a bisericii și credinței, asupra neamului și patriei, ai căror fii credincioși să rămână în tot decursul vieții lor, și în diferitele slujbe ce le vor ocupa ca oameni în viața publică.

Vineri seara Păr. consilier a participat la «denii», a cărei slujbă a făcut-o păr. Ion Moța, asistat de catehetul Vas. Necșa.

— Preoții tractului Orăștie au fost convocați zilele trecute, de Părintele protopop Vas. Domșa, la o meditație religioasă, cu care prilej s'a făcut și mărturisirea și cuminecarea preoțimii.

— Se cere, în timpul de față mai ales, o intensificare a activității pastorale a preoților, a căror credincioși pretind, după timp, tot mai multă păstorire părintească.

Serviciile divine să se țină la timp, cu predică bine întocmită. Nu vorbe fără rost, ci cu tâlc și de învățătură. În privința aceasta ar trebui un conștient control din partea celor competenți.

Dr. Eugeniu I. Munteanu.

perdut, rămânând numai cu cel în prumutat.

Am făcut gimnaziul în Blaj, teologia în Sibiu, intrând în «Seminarul Andreian» în anul 1897.

Absolvând în 1900 am servit ca învățător provizor un an de zile în comuna Albești (Feriș) lângă Sighișoara cu salariu de 400 cor., plătit din «fondul școlar eparhial».

În 1901 fiind ales de preot în Crăciunel, am fost hirotonit de mitropolitul Ioan Meșianu, iar în 2 Februar (Întâmpinarea Domnului) am fost introdus în parohie de protopopul tractului Târnavă, Nicolae Todoran, și am servit 21 ani și 9 luni îndurând multe greutăți cu refacerea parohiei în mijlocul unui popor sfâșiat în partide și sărăcit de bănci într'un timp când trebuiau zidite școala și locuința parohială, fără a avea un ban în casa bisericii.

Ca preot tânăr aveam predilecția în orele libere pentru citirea cărților vechi, tipărite cu cirile. Nu voi uita nici când pe primul meu dascăl din Fărău, bătrânul cantor Teodor Pop,

Zile de cuminecătură

Se impune fiecărui bun creștin să se mărturisească, cel puțin odată anual, și să primească, după deslegarea duhovnicului, Sfânta Euharistie în pragul Paștilor, aducându-și aminte de cuvântul Domnului, care a instituit Euharistia în cele mai sacre Paști ale lumii zicând: «*Aceasta faceți întru pomenirea Mea*» (Luca 22, 19). —

Anul bisericesc ne servește negreșit și alte ocazii, când să ne împărtașim de sfintele daruri, pentru întemeierea de nou a vieții noastre sufletești.

Realitatea, care ne înconjură în viața materială, ne învață că viața noastră propriu zis e cărarea suferințelor de cele mai de multe ori. Avem dar nevoie de putere supranaturală, ca să nu ne încătușeze debilitățile omenești.

Dacă profetul Ilie a peregrinat spre sfântul munte al lui Dumnezeu întărit fiind cu pâinea miraculoasă, noi tot așa ne vom atinge ținta, dacă ne vom întări cu pâinea cea cerească.

În perioada Postului mare al Sfințelor Paști ducem la Domnul Isus toată durerea și amărăciunea noastră, — lui Hristos Cel prezent în Euharistie, ca să primim vigoare spre a le suporta prin păstrarea spiritului lui Hristos în ființa noastră.

Florile durerii cresc în drumul vieții omenești, — dar să le umezim nu numai cu lacrimi, ci să lăsăm să cadă asupra lor și roua cerului, dacă voim să dobândim binecuvântare pentru realizarea chemării noastre.

Cine dintre noi n'are vreun răposat iubit, pentru care ar dori să ofere sfânta cuminecătură în Sămbetele Postului mare, rezervate de către biserică anume pentru morți?

Cât e de sublim sentimentul, că în urma unirii noastre cu Împăratul eternității în sens sacramental, ne putem înălța privirea peste orizontul ochilor, la domiciliul celor pururea fericiți!

Sufletul nostru poate sălta de bucurie și la finea anului bisericesc, când pe câmpiile spicuite în splendoare se închină rumeneala de seară a amurgului și sferile duloase ne copleșesc parcă sufletul cu darul după cetele Sfinților mântuiți...

Aceste sânt momente ce ne invită pentru sfânta cuminecătură, care dă vieții noastre sufletești conținut solid și direcție sigură.

care în copilăria mea ținea școala de iarnă într'o cameră scundă a locuinței sale cantonale de lângă biserică, unde ne aduna pe câte 12—15 băieți, să ne învețe carte pentru o plată de câte o ferdelă de cucuruz. Om cu carte, având 3 clase dela gimnaziul din Blaj, între primii cărturari din comună, deși îi mai plăceau cărțile din strană cu litere cirile, ne învăța citirea și din cărți cu litere latine, fragmente copiate de el pe hârtie de scris de pe singurul abecedar latin care îl avea la el. Dar în strana bisericii când îl întrebam: «Diece, care slove sânt cele mai bune?» «Ne răspundea arătând cu degetul în cărțile din strană. Și ne învăța glasuri și tropare, condace și irmoase din cărțile vechi din strană încunjurați de vestiți cântăreți ca Dobrin Culița și Pădurean Gligor, ca să îndrăgim slovele bătrâne, că «sânt mai bune decât cele latine».

Și au fost bune și sânt și astăzi, căci din ele scoatem la iveală, tot trecutul încă nedeslășit al poporului român, comorile de istorie bisericească

Unindu-ne cu Mântuitorul, prin Sfânta Taină a Euharistiei, însușim nou curaj și nouă mângâiere.

De însemnătate deosebită este apoi ca primirea sfintelor danii sacramentale să fie îmbinată cu corespunzătoare viață morală. Pe Dumnezeu să-L posedăm în noi, după ce L-am primit pe Dânsul. Dumnezeu să domineze în sufletul nostru și în viața noastră. De această sfințenie depinde totul. Cine a început așa felul de procedare ideală, acela îl continuă cu hotărâre serioasă, pentru acela stă gata calea și pentru terminarea gradată a operei sale duhovnicești.

Pr. Cpt. Dr. T. Potcaș.

Bucuria de Sf. Paști a copiilor orfani

Aprăpiindu-se sărbătorile Paștilor, ținem să facem orfanilor noștri, din Orfelinatul arhiepiscopesc, o bucurie de Paști *cu daruri de ouă roșii*.

Jertfele cu care biserica noastră susține pe acești copilași orfani, sânt atât de grele, încât din partea aceasta nu ne putem gândi la bucuriile orfanilor. Acest fapt ne îndeamnă să apelăm la inimile bune și milostive, pentru satisfacerea acestei bucurii. Cu un ou, două, fiecare creștin adevărat poate ajuta bucuria de Paști a copiilor noștri orfani.

Sistându-se gratuitatea corespondenței oficiale, nu putem trimite la fiecare parohie separat aviz pentru colectă de ouă, cum făceam anii trecuți, și ne adresăm pe această cale, către toți Prea cucernicii preoți cu rugămintea de a anunța credincioșilor în biserică, într'o Duminecă sau sărbătoare, o mică colectă de ouă pe seama orfanilor.

Având în vedere spesele mari cu trenul, ar fi mai bine ca On. preoți în înțelegere să strângă ouăle colectate la un preot, care are și gară în loc, și după ce vom primi aviz, vom trimite după ele, — sau dacă au posibilitatea Preacucernicii preoți a le trimite direct la orfelinat cu vre-un creștin bun, ar fi cu atât mai bine.

Darurile se vor publica în foaia «Lumina Satelor».

*Direcțiunea Orfelinatalui
Arhiepiscopesc ort. român
Sibiu, Piața Lemnelor 6.*

și politică cu toate frământările sufletești prin care au trecut strămoșii noștri în decursul veacurilor trecute. În cărțile vechi din strană, în bisericuțele de lemn ridicate de strămoși, în inscripțiile de pe cruci și icoane, în paraclise și cimiterie, în hrisoavele rămase dela singurii cărturari din vremurile apuse, umilii preoți și cântăreți ai bisericilor românești, pe file ascunse și nebagate în seamă și în scrierile de pe marginea cărților vechi, evanghelii, psaltiri și strajnice — aflăm comori neprețuite ce ne îndeamnă să scrutăm trecutul și să ridicăm vâlul ce acopere istoria vieții strămoșilor noștri din vremuri îndepărtate.

Scriitorul acestor rânduri, căutând cărțile vechi din strana bisericii din Crăciunel, am aflat într'o fereastră a acestei biserici un «octoia» cu litere cirile slavon și un protocol cu însemnarea ordinațiilor împărătești și guverniale către episcopatul și clerul ortodox din veacul al 18-lea începând cu a. 1780.

Răsfoindu-l și citindu-l cu deamănuntul am aflat în el documente

Moartea unui patriarh. În Belgradul Sârbiei a încetat din viață, în 6 l. c., patriarhul *Dimitrie* Pavlovici, al bisericii ortodoxe sârbești, în vârstă de 84 de ani, adânc venerat de credincioșii săi din Iugoslavia. În 1905 fusese ales mitropolit, iar după aceea patriarh. Conform dorinței sale, înmormântarea i-a fost foarte simplă, într-una din mănăstirile de lângă Belgrad.

„Dela patriarhia țării românești.” Ni s'a trimis Nr. 9 din 1930 al ziarului cultural dela Sighet, *Gazeta Maramurșană*, în care un deputat și bărbat cu trecere în Maramurș, dl Dr. Vasile Filipciuc, și cei pe cari li reprezintă, declară că sânt gata a continua lupta în scop ca nu Baia mare, ci Sighetul să-și aibe episcopie, «fie chiar și dela patriarhia țării românești».

Socotind că în Maramurș aveam odată episcopie ortodoxă, chemarea ei la nouă viață e lucru logic și de înțeles, cu atât mai vădit atunci, când se găesc și greco-catolici, cari o reclamă.

Extensiunea culturală a societății studenților dela Academia teologică din Sibiu

Societatea Academică «Andrei Șaguna», a stud. Academiei teologice din Sibiu, a luat frumoase inițiative, animată fiind de sfaturile înțelepte ale harnicului rector *N. Colan*, și conduși de prof. președinte Dr. D. Stăniloae.

S'au cugetat că știința la care se încălzesc dâșii în băncile înaltei școale, nu e bine să rămână sterilă în sufletele lor, ci s'o dea și aceluia despre care se zice că sânt talpa țării, adică poporulul de rând. Li se părea prea îngust terenul școlar. Astel s'a început o serie de ședințe culturale-religioase, în comunele apropiate de Sibiu, prestând în felul acesta și o muncă bogată și folositoare extrașcolară, predicând prin Sf. biserici.

Duminea trecută, 30 Martie a. c. au fost în comuna Șelimbăr, sub conducerea prof. C. Popa, care a dirijat corul la Sf. Liturghie, unde stud. S. Garcea a tălmăcit Evanghelia zilei în mod captivant. Au fost primiți călduros de pâr. N. Avram și

inv. dir. Ioan Modran. La ora 14 s'a început programul, în casa culturală, care a costat din o serie de cântări religioase. În deosebi nimerită a fost vorbirea vice-președ. I. Badiu, care prin puține cuvinte a arătat ascultătorilor relele multe de care suferim azi, dându-le în același timp indicațiile pentru extirparea lor: Biserica—credința tare. Intre alte păcate, care contribuie la dezastrul moral, citează și acela al lăcomiei după ranguri și bogății efemere, idee pe care o completează în mod minunat recitarea stud. N. Belea. (Poezia «Muncitorul» de P. Dulfu) în care se arată tocmai acest neajuns al sufletului cetățenilor din zilele noastre.

Iată, deci, în ce fel încep tinerii nostri clerici, a lumina de pe acum calea credincioșilor care duc la Domnul. Le dorim spor și pe mai departe în ogorul lui Hristos în serviciul căruia s'au pus.

INFORMAȚIUNI

Societatea «Cultul Eroilor» și-a ținut adunarea generală Duminecă, în localul din curtea patriarhiei în capitală, sub prezidenția I. P. S. Sale patriarhului-regent Miron. Directorul general al societății, dl gen. I. Manolescu, arată, în darea sa de seamă, că societatea a îngrijit și în anul trecut numeroase cimitire de eroi; s'au continuat lucrările: de centralizare a osemintelor de eroi în cimitire de onoare, de repatriere de oseminte de eroi români morți în străinătate, de mausoleu dela Mărăști unde vor fi adăpostite rămășițele pamântești a 40.000 de eroi, ș. a. Citind donațiile făcute societății, adunarea aduce mulțumiri tuturor donatorilor.

† Ana Murășanu, văduvă de protopop ortodox român, după scurte și grele suferințe a încetat din viață Marți în 8 Aprilie ora 23, în etate de 67 ani, împărțită fiind cu Sfintele Taine. În mormântarea defunctei s'a făcut Joi 10 April 1930 la ora 4 (16) din capela cimitirului central din Sibiu. Odihnească în pace!

Pentru «Cultul mamei». Intre 7 și 12 April se ține la toate școlile din țară concursul în legătură cu sărbătoarea «Cultul mamei». Cea mai bună lucrare va fi premiată de So-

cietatea ortodoxă a femeilor române, care organizează împreună cu ministerul instrucțiunii acest concurs.

Speculant. Un român greco-catolic, dintr'o comună din părțile Clujului, umbla cu conducăta colectând bani în orașul Caransebeș, scrie Foaia Diecezană de acolo. Intrebat de autorizație, omul arată hârtiile și spune că adună pentru o «*biserica română*», apoi adaugă, cam incurcat, că: «*actul Părintelui Episcop Nicolae Ivan* (!?) nu i-a sosit încă dela Cluj». — (Speculantul, care făcea abuz de numele episcopului, trebuia dat pe mâna autorităților).

Post vacant. La Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din București, este vacant postul de Registrator Arhivar cu gradul de Șef de biuro cl. I, post retribuit cu salariu lunar brut de Lei 9.150— plus îndemnită de chirie și ajutor de familie, după normele de salarizare a funcționarilor publici. Reflectanții la acest post vor înainta cererile lor Consiliului Arhiepiscopesc ortodox român din București, în termen de 10 zile.

Pentru preoțime. Stofe bune. Ieftine, speciale pentru reverenți, se găesc de vânzare, în cantitate restrânsă, la Librăria Arhidiecezană, Sibiu. Doritorii sânt invitați a se adresa cu încredere și cât mai curând către Librăria noastră.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Radu Temelle, îndrumări din economia câmpului, de prof. *D. Comșa*. Cu 28 ilustrații în text. Sibiu, tip. Cavaleriei, 1929, editura autorului. — Un vol de 110 pagini. Prețul 55 Lei.

Femeia de mâine. La 1 Mai a. c. va apărea la București, sub conducerea dnei *Sanda I. Mateiu*, revista *Femeia de mâine*. Ea va trata numărate probleme de interes obștesc privind în special chestiunile religioase, sociale și educative, atât de arzătoare astăzi. Munca dnei Mateiu și pe acest teren va fi un aport creștinesc în rezolvirea lor. De aceea o recomandăm călduros preoților și învățătorilor. Cei ce doresc să primească Revista dela primul număr, să se adreseze redacției, Str. Radu Vodă 24 bis, București. Abonamentul 120 lei anual.

Sfânta Scriptură ca izvor de inspirație pentru predică

(Urmare din Nr. 23).

2. Sfânta Scriptură cuvântul lui Dumnezeu în întregul înțeles al cuvântului.

Sfânta Scriptură este cuvântul lui Dumnezeu (nu conține însă numai cuvântul lui Dumnezeu). Dumnezeu este autorul Vechiului și Noului Testament. Dumnezeu a influențat pe autorii imediați ai cărților sfinte, nu numai prin faptul că i-a asistat ferindu-i în mod negativ de orice eroare, ci i-a inspirat pozitiv, a exercitat influență în așa fel asupra rațiunii, voinții și asupra ființei lor întregi, încât se poate afirma cu dreptate: Dumnezeu este autorul acelor scrieri; Dumnezeu le-a insuflat, scriitorii sânt într'un mod deosebit instrumente ale lui Dumnezeu, scrierile lor sânt de fapt cuvântul lui Dumnezeu către oameni.

Aceste scrieri nu sânt la adăpostul oricărei erori numai, ci sânt, așa cum le vedem după întreaga lor ființă, idei și fel de a fi, concepție și cuvânt, conținut și formă un fruct dumnezeesc. Caracterul, felul de a fi al autorilor, precum și talentele lor omenești nu sânt suprimate într'aceea, dar puse în chip eminent în slujba lui Dumnezeu. Pentru că Biblia este în așa fel un product dumnezeesc, prin instrumente omenești, un mesaj al lui Dumnezeu către oameni și afară de aceasta cartea destinată de Dumnezeu pentru predicator precum am văzut, atunci rămâne din considerațiunile de mai sus, în cel mai curat sens al literei, cuvânt a lui Dumnezeu și ca atare primul izvor al vestirii lui.

3. Sfânta Scriptură o sumă și un tablou desăvârșit al religiei.

Dacă sfânta Scriptură nu este singurul izvor de credință și tocmai din această pricină nu conține toate adevărurile de credință, se desfășoară însă totuși în paginile ei, dela Facere până la Apocalipsă, întreaga revelațiune și întreaga economie a mântuirii. Mai mult, cele mai multe adevăruri de credință le conține explicit sau implicit în minunată legătură și bogată dezvoltare, profunzime și simplitate legându-le cu dumnezească precugetare.

Sfânta Scriptură dă astfel predicatorului o imagine completă a religiei cu aceasta o bogăție și ne mă-

vechi de istorie bisericască din vremea vicariului Ioan Popovici, și a episcopilor Ghedeon Nichitici, Gerasim Adamovici și Vasile Moga, ordinațiuni circulare și frumoase pastorale arhieresti, documente de limbă literară și istorie bisericască, cari nu se mai află nici în centrul mitropoliei noastre, arhiva consistorială fiind prădată după cât știm în anul de revoluție 1848.

Dar am aflat în el și dovezi de caracter istoric pentru biserică și preoții din Crăciunel, ceea ce m'a îndemnat să scrutez trecutul acestei biserici cu preoții ei, luând în ajutor versiunile tradiționale care le-am mai putut afla încă din gura câtorva bătrâni cari mai erau în viață.

M'am mirat că acest protocol vechi, mâncat de molii și prăfuit de vremuri s'a putut păstra — într'o biserică aproape de ruină, și a cărei ușă ziua noaptea era descuiată, fiindcă aproape toate cheile din comună se potriveau pe zarul primitiv al ei, — în răstimp de 150 ani, între cari multă vreme în fereastra bisericii, după ce

dela 1841 nimenea nu a mai făcut însemnări în el. Și câte bisericuțe vechi de lemn din văile și munții Ardealului nu vor păstra încă documente de valoare pentru istoria bisericască, ales în acele comune latinalnice românești, unde ravajile răzmiriței anului 1848 nu a putut pătrunde.

Vechiul protocol popesc ce l-am aflat eu în biserică din Crăciunel, deși nu-mi putea desluși tot ce doream eu, mi-a dat totuși impuls să cercetez scrierile rămase de preoții bătrâni și inscripțiile de pe icoane, în altar și în arhiva parohială, și punându-le în legătură cu tradiția aflată din gura celor mai bătrâni oameni din comună, mi-a succes să dau posterității o icoană mai deslușită despre trecutul preoților și bisericii căreia i-am servit, care completându-se în viitor cu alte date și dovezi ce s'ar mai putea descoperi, să se aducă tot mai multă lumină în cunoașterea trecutului istoric al acestei biserici.

Nu voi uita a aminti aici și numele bătrânilor cari mi-au istorisit întâmplări vechi din viața bisericii și

preoților ei, care întâmplări le-am adus în legătură cu alte documente pentru a putea pregăti lucrarea acestei monografii: Naftailă Goga, Dumitru Turcu I. Moisin, Nicolae Mărginean Jai, Vasilica Mărginean Tioplea, și cel solid în caracter credinciosul meu paraclisier Ioan Vălean, îngropați toți de mine cu excepția lui Sivu Turcu mort după depărtarea mea din comună în etate de 86 ani.

Tot asemenea amintesc cu recunoștință pe credincioșii mei: Vasilica Goga lui Todica, Ioan Șerban lui Toader, apoi repositii: Ion Mărginean lui Naftailă (zis Iuonicu Jaii) fostul meu paraclisier după moartea lui Ioan Vălean, apoi Toader Șerban lui Sandu și în fine vrednicul de amintire episcop Ion Goga a Sîvului, membri aproape în permanență ai consiliului parohial, cari nici în vremuri critice și de grea încercare pentru biserică, nu au lipsit dela datorie, ajutându-mă în deslegarea multor probleme de ordin administrativ în timpul celor 21 ani și 9 luni cât am petrecut în mijlocul lor.

În sfârșit mă adresez vouă, generației de azi a foștilor mei credincioși din Crăciunel, ca cetind voi și-rele ce le-am scris în această scurtă istorie a bisericii și strămoșilor voștri, cari au trecut prin vremuri și împrejurări de viață bisericască și politică cu mult mai grele de cât voi cei de azi, — după ce bunul Dumnezeu v'a ajutat ca prin hărnicia și cruțările voastre să formați astăzi materialmente una dintre cele mai bine situate comune românești de pe valea Târnavei mici, — să luați îndemn și însuflire dela strămoșii voștri, și să depuneți toată jertfa și obolul vostru la altarul Domnului, dând și voi pildă urmașilor voștri, ca, cu ajutorul lui Dumnezeu, să puteți ridica o a treia biserică ortodoxă în Crăciunel, în locul bisericii de astăzi, ce zace în ruină sub coasta lui Borsay.

Atunci, în vremurile ce vor să vie, Vă veți învrednici și voi de recunoștința urmașilor voștri.

Laslaul-mare, 17 Ianuar 1930.

surată de cugetări, de învățături, porunci, simțăminte, icoane de caracter și exemple, care nu va putea fi nici când exhaustată.

E destul să ne cugetăm câtă lumină aduce sfânta Scriptură în teologie. Exemplele ne sânt tratatele de teologie pozitivă care toate au la bază sfânta Scriptură. Dacă pentru teolog Scriptura este o sumă de arsenal de documentare și zidire, Cartea cărților va fi, și pentru vestitorul cuvântului lui Dumnezeu, izvorul tuturor izvoarelor.

4. *Sfânta Scriptură, o imagine a religiei ca realizare în carne și sânge, cu nuanțe și viață.*

Sfânta Scriptură nu ne prezintă cuvântul lui Dumnezeu ca un sistem abstract, ci ca pe un organ plin de viață, ca pe un fapt împlinit. Istoriisirea evanghelică nu este simplă operă omenească, ci rod și inspirație a sfântului Duh. Partea istorică chiar a evangheliilor este un mijloc minunat pentru predică. Astfel pune Duhul sfânt însuș o carte în mâna predicatorilor, în care descoperirea religioasă se oferă vestitorilor cuvântului precum și auzitorilor lui, cu efectul oratoric cel mai viu și într-o plenitudine inepuizabilă. Biblia este marea ilustrație istorică, lucrată de Dumnezeu însuș, despre adevărul dumnezeesc, despre harul Său și căile dumnezeiești în toate timpurile și raporturile. Din această pricină și este primul izvor și mijlocul eminent pentru a comunica popoului acest adevăr religios și a face să-l înțeleagă.

(Se va continua într'un Nr. viitor).

Gheorghe Secaș
profesor de teologie

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate procura cartea:

Inalt Prea Sfinția Sa Patriarhul României
DR. MIRON CRISTEA
Inalt Regent

OMUL ȘI FAPTELE

Contribuțiuni la studiul istoriei bisericei române ortodoxe contemporane

de
ION RUSU ABRUDEANU
Volumul I

Prețul Lei 500.—, plus spese postale Lei 20.—. Suma se poate trimite prin mandat postal.

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană de aici din Sibiu broșura:

„Profeții mesianice în vechiul Testament”

texte alese de dl NICOLAE NEAGA, profesor suplent la Academia teologică «Andreiană», din Biblia publicată sub îngrijirea Sfântului Sinod în 1914, cari texte, pentru că sânt fie cât mai accesibile la instrucțiunea din Exegețică în institutele teologice sunt înzestrate cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul unui exemplar e Lei 55.—. Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Librăria Arhidiecezană.

Anunțuri și publicații se primesc cu prețuri cumpătate, la administrația ziarului:

Telegraful Român

Reverenzi preotesti

După ultimele cerințe

Se execută în termenul cel mai scurt posibil pe lângă preț convenabil la

Croitoria (23) 6-7

Dumitru Dusleag

Sibiu, Târgul Peștelui Nr. 12

In depozit: ștose în permanență

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului”

Scurte meditații pentru preoți, prelucrate după **A. Huonder**, din limba germană

de

Ioan Moșoiu

profesor la liceul ortodox român «Andrei Șaguna» din Brașov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Prețul Lei: 80.

În zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă și prețioasă, tuturor preoților din arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi cetit această carte. Ea este de recomandat și oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se poate procura

Istoria bisericească universală

și

Statistica bisericească

de

Euseviu Popovici

profesor la Facultatea Teologică din Cernăuți

Curs oral în limba germană, ținut pentru ultima oară în anul academic 1909, revăzut și mai adăugit ulterior

Traducere

de
Mitropolitul Atanasie Mironescu
fost Primat al României

PREȚUL: Volumul I Lei 130.—

„ II „ 150.—

„ III „ 120.—

„ IV „ 200.—

plus spese postale Lei 30.—.

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului

Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhidiecezană în Sibiu

Prețul: 25 Lei

In editura Sfintei Mănăstiri-Neamțu, a apărut

Urmarea lui Isus Hristos

Ed. II-a. Prețul 35 lei

Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul, plus spesele de poștă Lei 10, prin mandat postal.

Au apărut:

Manuale de limba română

de **E. HODOȘ**

I. Carte de citire și Gramatică pentru clasa a 4-a secundară;

II. Noțiuni de Stilistică și Poetică și Carte de citire (pentru Istoria Literaturii); și

III. Elemente de Ist. Literaturii

Se găsesc de vânzare la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în Sibiu

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se pot procura următoarele **Albume de broderii și țesături românești**, de dna

MINERVA SCHAFFER n. COSMA

Album de broderii și țesături rom. vol. II 600

Caietul I Modele de cusături românești 25

„ II „ „ „ „ 40

„ III „ „ „ „ (8 foi) 80

Se pot trimite și prin poștă alăturând 10 lei

spese de poștă.

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu

prețuri moderate

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană:

Introducere în sfintele cărți ale

Testamentului Vechiu

de Arhiepiscopul-Mitrofor **DR. VASILE TARNAVSCHI** prof. titular la Facultatea de teologie din Cernăuți. Prețul Lei 400.—. La comanda se alătură Lei 20.— pentru spese poștale.

Au apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Cântări funebre

pentru cor de bărbați, de:

Dumitru Cunțan

Prețul Lei 30, plus spesele poștale Lei 12.

A apărut:

Povătuitorul Creștinului ort.

de **Pr. Ioan Stefan Popescu**

o minunată cârtică de rugăciuni și povețe despre cum trebuie să se poarte creștinul adevărat în biserică. Prețul leg. 40 Lei. Broș. 20, plus Lei 10 spese. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate procura:

Memoriile unui Duhovnic

Studiu pastoral

de

VASILE GAN

protopop

Prețul Lei 100.—, plus spese postale Lei 15

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Viața lui Isus

de

Giovanni Papini

în românește de

ALEXANDRU MARCU

Prețul Lei 180.—, plus porto poștal Lei 15.—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se pot procura

Icoane sfinte

pe hârtie, de toate mărimile și de o execuție foarte frumoasă.

Călăuza agricolă

de prof. **D. Comșa**, hotărât cea mai de seamă, practică, îndemânatecă și populară între cărțile noastre agricole tipărite dincoaci de Carpați, merită răspândire în cercuri cât mai largi.

Prețul unui exemplar tomul I **Economia câmpului** e 90 lei, tomul II **Pomăritul și Vieritul** 50 lei și tomul III **Legumăritul și Florăritul** 60 lei. Tus-trele tomurile, broșate separat sau împreună, se vinde cu 200 lei și taxa poștală cu recomandație 20 lei.

Comenzile adresate autorului prof. D. COMȘA în Sibiu sau Librăriei Arhidiecezane se execută prompt, având a trimite prețul de mai nainte sau cu ramburs.

Reclama este sufletul comerțului

A apărut cartea binevenită:

MIC DICTIONAR

Cuprinde peste 15 mii de neologisme, cuvinte străine, provincialisme ș. a., pentru școale și particulari, de **E. HODOȘ**. Un volum de 216 pagini. Prețul 120 lei, și porto poștal 20 lei recomandat. De vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Cartea este recomandată, din partea forurilor superioare, pentru a se procura pe seama On. preoților și a bibliotecilor parohiale.